

Om de opbrengst van een partij tulpen op peil te houden, gebruikte men de 'toppers' om door te telen: bollen boven ziftmaat 12-13. Toppers is een bekend bollenbegrip geworden met ook een menselijke variant. De bloembollengeschiedenis kent diverse grootheden die met hun prestaties de huidige generaties een dienst hebben bewezen. Deze 'toppers' zijn geraapt uit erelden van de (K)AVB en de laureaten van het Damesfonds. In deze aflevering aandacht voor Adriaan Merens (1878-1952).

Merens handelde vorstschade zorgvuldig af

Tekst: Maarten Timmer
Fotografie: KAVB-archief

De Algemeene Vereeniging voor Bloembollencultuur (AVB) koos op 31 maart 1913 de Haarlemse advocaat en procureur mr. A. Merens tot plaatsvervangend voorzitter van het Scheidsgerecht. Na het plotselinge overlijden van Tjeenk Willink werd hij op 25 mei 1926 voorzitter. In het Jaarboek 1953 van de vereniging Haerlem schreef C. Thöne zijn necrologie met daarin de volgende passage: 'In 1933 openbaarde zich de ziekte, die hem noodzaakte zijn praktijk en al zijn overige betrekkingen op te geven, en die achteraf veel verklaarde, dat in de laatste daaraan voorafgaande jaren soms... zijn optreden onverklaarbaar scheen....Na eenige tijd verpleegd te zijn geweest....kwam Merens weliswaar in onze stad terug, maar aan het openbare leven nam hij geen deel meer'. Op 12 augustus 1935 trad hij vanwege zijn gezondheid af als voorzitter van het Scheidsgerecht. Tijdens zijn voorzitterschap kreeg hij te maken met de opkomst van de veilinghandel en de gevolgen van de vorstperiode van 1929.

VORSTSCHADE

Eind december 1928 begon een strenge vorstperiode die, met korte onderbrekingen, tot half maart 1929 duurde. In februari vroom het soms meer dan twintig graden. Na de vorstperiode bleef het lang koud en droog. Dat veroorzaak-

te veel schade aan de bollen. De meeste schade trad op bij irissen. Soms waren hele partijen vernietigd. Op 8 juli 1929 deed het Scheidsgerecht de eerste van vele uitspraken over de vorstschade. In 1929 steeg het aantal uitspraken van 92 tot 280 en ongeveer 200 geschillen hielden verband met het niet leveren van bollen als gevolg van de vorstschade. In 1930 steeg het aantal uitspraken naar 304. In elf zittingen werden maar liefst 378 getuigen gehoord. In 1931 daalde het aantal uitspraken naar 167. Pas in juli 1932 werden de laatste zaken over de vorstschade in irissen afgehandeld. Gemiddeld werd aan de kopers tussen de 35 en 40 procent van de gevorderde schadevergoeding toegekend (14.000 van de geëiste 37.000 gulden). Al dit werk bleef niet onopgemerkt. Over 1929 kregen de voorzitter en de secretaris een extra toelage vanwege het vele werk en op 29 september 1930 huldigde het hoofdbestuur van de AVB de leden van het Scheidsgerecht in een speciale bijeenkomst. Alle leden kregen van Ernst Krelage een bloemenvaas van zachtgroen kristal met inscriptie 'Scheidsgerecht voor den Bloembollenhandel 1929'.

Op 28 mei 1932 werd het 25-jarig bestaan van het Scheidsgerecht gevierd. Merens kreeg een inktkoker en een voorzittershamer met inscriptie. Later dat jaar benoemde de vereniging hem in de algemene ledenvergadering van 19 december 1932 tot erelid van de AVB. Merens was ook actief betrokken bij wijzigin-

gen bij het Scheidsgerecht en veranderingen en aanpassingen in het Handelsreglement. Die waren een gevolg van ervaringen van kwekers en exporteurs en veranderingen in de handel. Afdelingen van de AVB brachten die in de vorm van moties en voorstellen in de algemene ledenvergadering en steeds vroeg men daarover advies aan het Scheidsgerecht. Zo zat Merens in 1926 een commissie voor die zich op verzoek van de afdeling Lisse boog over de wenselijkheid van een hoger beroep bij het Scheidsgerecht. Na een analyse van 1.200 uitspraken kwam het tot een negatief advies. Een hoger beroep zou ten koste gaan van deskundig, snel en goedkoop recht, het kenmerk van het Scheidsgerecht. De AVB nam dit advies over. Een jaar later ontwierp die commissie statuten die voorkwamen dat leden van de AVB zich zouden onttrekken aan het Scheidsgerecht.

MEESTERSTUK

In 1932 leidde Merens weer een commissie die de financieel-technisch moeilijke materie van compensatie van vorderingen door cessies tot een goed einde bracht en de desbetreffende artikelen voor het Handelsreglement en de statuten van de AVB ontwierp. Kern was een stelsel van wederzijdse kredietverlening op zodanige basis dat het een bescherming bood tegen cessie en verpanding aan derden. Een meesterstuk volgens de AVB.